

Advaita Shatakam

——
अद्वैतशतकम्

——
Document Information

Text title : Advaita Shatakam

File name : advaitashatakam.itx

Category : major_works, vedanta, veda, shataka

Location : doc_z_misc_major_works

Transliterated by : Naveen Sankar

Proofread by : Naveen Sankar

Latest update : November 18, 2022

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

Advaita Shatakam

અદ્વૈતશતકમ્

પ્રણમ્ય પરમાનન્દં સ્વાત્માનં પરમેશ્વરમ્ ।
અદ્વૈતશતકં વક્ષ્યે સર્વવેદાન્તસઙ્ગહમ્ ॥ ૧ ॥

જ્ઞામિરૂપો મહાદેવો સ્વેચ્છયા દેહમાવિશન્ ।
જીવાત્મેતિ શ્રુતૌ પ્રોક્તો દેહો માયેતિ સંજિતઃ ॥ ૨ ॥

તસ્માદ્દૃશ્યમયો દેહો દેહિ દૃગ્રૂપ ઉચ્યતે ।
એવં દૃગ્ દૃશ્યરૂપેણ સંસ્થિતં ભૂતમાણ્ડલમ્ ॥ ૩ ॥

વિના દેહેન જીવાત્મા કિઞ્ચિત્કર્તું ન શક્તિમાન્ ।
વિના જોવેન દેહોઽપિ જ્ઞાતું દ્રષ્ટું ન શક્તિમાન્ ॥ ૪ ॥

તસ્માત્તાદાત્તસમ્બન્ધં પ્રાપ્નો દેહેન ચેતનઃ ।
દેહોહમિતિ નિશ્ચિત્ય કર્માણિ કુરુતે સદા ॥ ૫ ॥

વપુશ્ચતુર્વિધં પ્રોક્તં મનુષ્યાણાં વિવેકિનામ્ ।
સ્થૂલં સૂક્ષ્મં કારણાગ્ચ સામાન્યગ્ચેતિ નામભિઃ ॥ ૬ ॥

સંસારાર્ણવમગ્નાનાં જન્તૂનામવિવેકિનામ્ ।
સામાન્યદેહરહિતં ત્રિવિધં વપુરૂચ્યતે ॥ ૭ ॥

જાગરે સ્થૂલદેહસ્યાત્સૂક્ષ્મદેહઃ પ્રકીર્તિતઃ ।
સ્વપ્ને, સુષુપ્તૌ દેહશ્ચ કારણાક્રયઃ પ્રકીર્તિતઃ ॥ ૮ ॥

દૃશ્યરૂપમિદં સર્વં દેહ ઇત્યાભિધીયતે ।
તત્રવ્યામં પરં જ્યોતિર્દેહોતિ પરિગીયતે ॥ ૯ ॥

અયં સામાન્ય દેહસ્યાત્મનુષ્યાણાં વિવેકિનામ્ ।
સાવસ્થા હિ તુરોચારખ્યા ભુવનેષુ સુદુર્લભા ॥ ૧૦ ॥

યદા સામાન્યદેહેઽસ્મિન્ સ્થિતિઃ પુંસાભિજાયતે ।
તદા યોગીશ્વરો વેદૈઃ પરમાત્મેતિ ગીયતે ॥ ૧૧ ॥

यदा स्थूलादित्तेषु मनुष्याणां स्थितिर्भवित् ।
 ज्ञुवात्मेति तदा प्रोक्तः सङ्क्षोयग्रहाणाद्बुधैः ॥ १२ ॥
 अयं ज्ञुवो हि संसारे सदाऽसारे परिभ्रमन् ।
 लोकाल्लोकान्तरं गत्वा गर्भपात्रं विशात्यसौ ॥ १३ ॥
 गत्वा गर्भगृहाद्बुधो मानुषं लोकमाविशन् ।
 पुत्रोऽयं मम भार्येऽयमस्मदीयमिदं धनम् ॥ १४ ॥
 इदं गोत्रमिदं मित्रमस्मदीयमिदं गृहम् ।
 इयं माता मम पिता जना अते ममास्थः ॥ १५ ॥
 इति निश्चित्य ज्ञुवात्मा रागद्वेषं दिने दिने ।
 अेतान् प्रति करोत्येव स्वाज्ञानादेव डेवलम् ॥ १६ ॥
 अेकऽपस्य देवस्य सर्वेषामन्तरात्मनः ।
 व्योमवद्द्व्याप्तदेवस्य बोधऽपस्य सर्वदा ॥ १७ ॥
 कुत्रचिद्दृश्यऽपस्य मायादीनां परिग्रहात् ।
 सर्वस्याधारऽपस्य मेधाधीनां यथा नभः ॥ १८ ॥
 सख्येदानन्दऽपस्य ब्रह्मरुद्रादिकल्पनात् ।
 विभागं कुरुते ज्ञुवः स्वाऽज्ञानादेव डेवलम् ॥ १९ ॥
 व्याप्तऽपस्य देवस्य सङ्क्षोयं द्युभमेव हि ।
 तदेव ज्ञुवः कुरुते स्वाऽज्ञानादेव डेवलम् ॥ २० ॥
 अथ सत्यविडीनानां कामिनां कामयारिणाम् ।
 स्वधर्मविभुभानां य संसर्गं कुरुते सदा ॥ २१ ॥
 पुनर्वश्यावशो स्थित्वा तैस्सार्धं श्वभरागवत् ।
 सर्वधर्मविनिर्मुक्तो देवो ता अेव सेवते ॥ २२ ॥
 आलापे उरिणाक्षीणां दर्शनस्पर्शनादिषु ।
 हासभावाविलासेषु मनः सम्यग् निमज्जति ॥ २३ ॥
 विषयग्रहाणाज्जन्तोः प्रद्वेष उपजायते ।
 मातरं पितरं पुत्रं वृद्धञ्चान्यजनान् प्रति ॥ २४ ॥
 अलब्धविषयो जन्तुः चिन्तया परितप्यते ।
 शोकमोहभयकवेशकोधलोभाधियुक्तया ॥ २५ ॥

લબ્ધે તુ પરમપ્રીતિ સૌભાગ્યશતસંયુતમ્ ।
 અભિપ્રાયશતં ધ્યાત્વા વિષયેષુ વિષજયતે ॥ ૨૬ ॥
 અલબ્ધવિષયે લબ્ધે જન્તુઃ શ્રેયો ન લબ્યતે ।
 એવં વિષયગર્તેષુ પરિમજ્જતિ માનવઃ ॥ ૨૭ ॥
 સમ્પાદ્ય મિત્રં જીવાત્મા તેષાં દુઃખં દિને દિને ।
 મમેતિ મન્યતે નિત્યં જન્માન્તરકૃતાશ્રુભાત્ ॥ ૨૮ ॥
 પ્રારબ્ધકર્મણાં ભુક્તિં કુર્વન્ દેહિ દિને દિને ।
 પૌરુષેણ પ્રયત્નેન કર્માણિ કુરુતે સદા ॥ ૨૯ ॥
 સંસારે વર્તમાનાનાં પુંસાં તેનૈવ હેતુના ।
 શ્રુભાશ્રુભાનિ કર્માણિ દ્વિવિધનીતિ સન્મતમ્ ॥ ૩૦ ॥
 શ્રુભાશ્રુભાનિ કર્માણિ પૌરુષાણિ ન ચેદદિ ।
 વેદાનાં વિધિવાક્યાનાં વ્યર્થત્વં ભવતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૩૧ ॥
 ન હિંસ્થાત્સર્વભૂતાનિ ન કુર્યાદહિતં સતામ્ ।
 એવમાદીનિ વાક્યાનિ વ્યાર્થન્યેવ વિચારણે ॥ ૩૨ ॥
 અન્યથા વિધિવાક્યાનિ પ્રવર્તન્તે તુ કં પ્રતિ ।
 જીવં પ્રતિ પ્રવૃત્તિશ્ચેત્સોઽપિ કર્મવશાનુગઃ ॥ ૩૩ ॥
 કર્માનુસારિ જીવશ્ચ કર્માણ્યેવાનુવર્તતે ।
 તસ્માદ્ધિ કર્માણિ ક્ષીણે તસ્ય મૃત્યુર્ભવેદ્ધ્રુવમ્ ॥ ૩૪ ॥
 યે મૂઢા દ્વિવિધં કર્મ નાઙ્ગીકુર્વન્તિ મોહતઃ ।
 તેષાં હિ મરણં મોક્ષો લોકાયતિકવદ્ધ્રુવમ્ ॥ ૩૫ ॥
 સ્થૂલદેહં ગૃહીત્વૈવમનુભૂય શુભાશુભમ્ ।
 પૌરુષં સૂક્ષ્મદેહેન ભોક્તુમારભતે પુનઃ ॥ ૩૬ ॥
 સ્થૂલદેહાત્સૂક્ષ્મદેહવ્યાવૃત્તિં મરણં સ્મૃતમ્ ।
 જીવાનાં મૃતિકાલેઽસ્મિન્ સૂક્ષ્મદેહઃ પ્રકીર્તિતઃ ॥ ૩૭ ॥
 પ્રારબ્ધકર્મણાં નાશાત્ ઉપભોગેન ચેતનઃ ।
 સ્થૂલદેહાત્સૂક્ષ્મદેહવ્યાવૃત્તિં કુરુતેઽવશઃ ॥ ૩૮ ॥
 યથા સ્વપ્ને સ્થૂલદેહાત્સૂક્ષ્મદેહસ્થિતિર્ભવેત્ ।

मृत्तिकाले तथा पुसां सूक्ष्मदेहस्थितिर्भवेत् ॥ ३९ ॥
यत्कर्म कुरुते स्वप्ने सूक्ष्मदेहेन येतनः ।
स्थूलदेहेन ज्ञवात्मा तदेव कुरुते तदा ॥ ४० ॥
स्थूलदेहं विड्यैवं गृहीत्वा सूक्ष्मविग्रहम् ।
स्वर्गं वा नरकं वाऽपि ज्ञवात्मा परिगच्छति ॥ ४१ ॥
ज्ञवात्मा पुण्यबाहुल्यात्स्वर्गलोकं यथाक्रमम् ।
विकासयति भोगार्थं स्वर्गपे स्वेन यतेसा ॥ ४२ ॥
विशुद्धं ज्ञानमेवैकं यथा स्वप्ने त्रिधा भवेत् ।
ग्राहकग्राहणार्थं स्वर्गलोकं तथा भवेत् ॥ ४३ ॥
यद्यत्स्वप्नप्रपञ्चस्य योपादानं स्वयं भवेत् ।
स्वर्गस्य नरकस्यैव उपादानं स्वयं भवेत् ॥ ४४ ॥
ज्ञवात्मा विद्मदेहेन स्वर्गं नरकमेव वा ।
गत्वा मनोमयं पश्चादनुभूय शुभाशुभम् ॥ ४५ ॥
प्रविश्य कारणं देहं परिपूर्णां मनोमयम् ।
महत्सुभमवाप्नोति परित्यज्य परिश्रमम् ॥ ४६ ॥
विडाय कारणं देहं स्वात्मज्ञानमयाद्भुतम् ।
शुक्लार्तवे सुसंशुद्धे गर्भपात्रे प्रबुद्धवान् ॥ ४७ ॥
पुनर्गर्भगृहाद्बुद्ध्वा शुद्धशुक्लार्तवं तदा ।
उपाधित्वेन सङ्गृह्य देहमेव किलेच्छति ॥ ४८ ॥
गर्भपात्रे स्थितं कुर्वन् बह्मभद्रावहः पुमान् ।
मूर्च्छावस्थां गृहीत्वाद्यौ जन्मान्तरसुभाशुभात् ॥ ४९ ॥
प्रवालतोऽनादिमयं देहमेव पुनः पुनः ।
ध्यात्वा ध्यात्वा कालवशात् देहं येन प्रजायते ॥ ५० ॥
उपाधित्वेन सङ्गृह्य स्थितश्शुक्लार्तवं यदा ।
देहं विना स्थियस्यास्य कथं ध्यानं भवेत्तदा ॥ ५१ ॥
बोधमात्रैकरूपस्य देवस्यानन्दरूपिणः ।
स्वस्वरूपेऽपरिच्छेद्या माया स्यात्पारमेश्वरी ॥ ५२ ॥

ज्ञामिरुपस्य देवस्य ज्ञामिरुपोऽलमेव हि ।
 एति ज्ञानविहीनस्य बोधो मायेति कथ्यते ॥ ५३ ॥
 अेवं विचारणे माया दैवीति परिकल्पिता ।
 तथा सङ्क्षोभमात्तस्य भन्धोऽनादिरिडोच्यते ॥ ५४ ॥
 अनाध्यन्तवती माया स्थिता मायाविचारणे ।
 यरायरमिदं विश्वं तत्कार्यत्वात्तथा भवेत् ॥ ५५ ॥
 अत अेव हि देवस्य सख्यिदानन्दरूपिणः ।
 सप्तयोनिष्वलम्भावस्तत्र तत्र दृढं भवेत् ॥ ५६ ॥
 लोकेषु वर्तमानानां पुंसां तेन य उेतुना ।
 देहं विनाप्यलङ्कारो वर्तते वासनावशात् ॥ ५७ ॥
 वृक्षबीजे यथा वृक्षो स्थितश्शाभादिसंयुतः ।
 तथालमि स्थितो देहो लस्तपादादिसंयुतः ॥ ५८ ॥
 तस्माद्गर्भस्थितिं कुर्वन् शुभोऽविधादिसंयुतः ।
 अलङ्कारवशादेव देह अेव प्रजायते ॥ ५९ ॥
 देहि सम्पूर्णादिलोऽसौ जन्मान्तरशुभाशुभात् ।
 पुनर्गर्भगृहाद्गत्वा मूर्च्छामाप सुविस्मिताम् ॥ ६० ॥
 अेवं देहत्रये कुर्वन् स्थितिं देहि परिभ्रमन् ।
 शुवात्मेतुच्यते सद्भिः सर्ववेदान्तपारगैः ॥ ६१ ॥
 अेवं संसरतः पुंसः स्वेनार्जितशुभाशुभात् ।
 देशिकालोचनादेव वैराग्यं जायते लृष्टि ॥ ६२ ॥
 अेवं वैराग्ययुक्तस्य पुंसो लृष्टि निरन्तरम् ।
 आविर्बभूव शुद्धात्मा विचारस्सोयमीदृशः ॥ ६३ ॥
 धनेन दुःभरोपेण दुर्लभिनात्ममृत्युना ।
 पुंसां का प्रीतिरेवस्यात्पापरुपेण सर्वदा ॥ ६४ ॥
 किं मे गेडेन किं भोगैः किं धनधर्मनदैरपि ।
 किं मित्रबान्धवैः कार्यं सर्वं कालवशादसत् ॥ ६५ ॥
 किं स्त्रिया पापरुपिण्या किं पुत्रैर्भन्दतेतुङ्कैः ।
 मृत्युना गृह्यमाणास्य तैः किं कार्यं क्षणे क्षणे ॥ ६६ ॥

अतीता भडवः पुत्राः दारा जन्मनि जन्मनि ।
 प्रारब्धकर्मभोक्तृणां पुंसां किमिदं तैः कृलम् ॥ ६७ ॥
 भावेष्वरतियुक्तस्य पुंसस्सत्यार्थभाषिणः ।
 कोऽलं कथमिदञ्चेति चिन्ता स्यात्सुखिशारदा ॥ ६८ ॥
 सा चिन्ता देशिकं विप्रं वेदशास्त्रागमान्वितम् ।
 ब्रह्मज्ञानवतां पुंसां वरं घटयति क्षणात् ॥ ६९ ॥
 शक्तिपातपवित्रोऽयं श्रुवात्मा गुरुविग्रहम् ।
 दृष्ट्वा परवशो भूत्वा नतिञ्चकै पुनः पुनः ॥ ७० ॥
 नत्वा देवं मलात्मानं देशिकं करुणामयम् ।
 स्वस्वरूपं परिज्ञातुं प्राञ्जलिस्तमभाषत ॥ ७१ ॥
 स्वरूपं परमानन्दं ज्ञातुमिच्छामि देशिक ।
 संसाराब्धितितीर्षूणां कर्णधारोऽसि देहिनाम् ॥ ७२ ॥
 एति पृष्टो विरक्तेन शिष्येण परमार्थवित् ।
 स्वस्वरूपं पां ध्यायन् देशिकस्तमभाषत ॥ ७३ ॥
 यमाश्रित्य प्रवर्तन्ते जनास्सर्वे निरन्तरम् ।
 स्वरूपमिति तं विद्यात्तरणैश्चक्षुरादिभिः ॥ ७४ ॥
 जाग्रत्काले यमाश्रित्य स्थूलदेहः प्रवर्तते ।
 सूक्ष्मदेहस्तथा स्वप्ने स्वरूपं तं विदुर्बुधाः ॥ ७५ ॥
 सुषुप्तौ तु यमाश्रित्य भासते कारणं वपुः ।
 स्वाज्ञानमयमव्यक्तं स्वरूपमवधारय ॥ ७६ ॥
 यो जाग्रदादिभेदेन मिथ्यारूपेण भासते ।
 तेषां द्रष्टृस्वरूपेण स एव परमेश्वरः ॥ ७७ ॥
 स एव त्वं शिवो विष्णुरग्निरिन्द्रयतुर्मुष्णः ।
 स एव सूर्यस्सोमश्च सः शास्ता स विनायकः ॥ ७८ ॥
 वाणी श्रीगिरिजा दृर्गा देवी चेत्यादिनामभिः ।
 विभिध प्रोच्यते प्राज्ञैर्मतिभेदेन नान्यथा ॥ ७९ ॥
 ऐक्यरूपं समाश्रित्य सङ्कल्पञ्च विकल्पकम् ।

યદા કરોત્યસૌ દેહી મન ઇત્યુચ્યતે તદા ॥ ૮૦ ॥
 સંશયં પરિત્યજ્યં ચ રૂપં પ્રત્યવધારિતઃ ।
 યસ્મિન્ કાલે પ્રત્યગાત્મા બુદ્ધિરિત્યુચ્યતે તદા ॥ ૮૧ ॥
 યદાઽસૌ સ્વપરામર્શાદિદમિત્યમિતિ સ્ફુટમ્ ।
 રૂપં પ્રતિ વિજનાતિ તદાહજ્જારવાન્ ભવેત્ ॥ ૮૨ ॥
 યદા હસ્તઃ કર ઇતિ બાહોઃ પર્યાય એવ હિ ।
 મનોબુદ્ધિરહજ્જારશ્ચિત્તં ચેતિ તથાત્મનઃ ॥ ૮૩ ॥
 યથાવહ્નોર્વર્તિભેદાત્ ઇક્ષોઃ પાકવિશેષતઃ ।
 નામરૂપાત્મકો ભેદઃ સ તથા જીવસ્ય નાન્યથા ॥ ૮૪ ॥
 યથા ક્ષીરે ઘૃતં વ્યાપ્ત તથ્યા દૃશ્યે પરઃ પુમાન્ ।
 ઉપાધિભેદાત્ભેદસ્થ્યાત્ તસ્માદેકસ્ય નાન્યથા ॥ ૮૫ ॥
 એકરૂપો મહાદેવઃ સર્વભૂતેષ્વવસ્થિતઃ ।
 એકરૂપો મહાકાશો ઘટાદિષુ યથા સ્થિતઃ ॥ ૮૬ ॥
 પૃથક્ પૃથક્ સ્થિતાનાગ્ચ દેહાનામવિવાદતઃ ।
 પાણિપાદાદિયુક્તાનાં ભેદો નાસ્તિ વિચારણે ॥ ૮૭ ॥
 ચરાચરમિદં વિશ્વં પગ્ચભૂતાત્મકં સ્મૃતમ્ ।
 દેહાનાં પગ્ચભૂતાનાં ભેદો નાસ્તિ તથાસ્થિતે ॥ ૮૭ ॥
 મૃન્મયત્વાદ્દટાદીનાં યથા ભેદો ન વિદ્યતે ।
 પગ્ચભૂતાત્મકત્વેન દેહાનાગ્ચ તથૈવ ચ ॥ ૮૯ ॥
 એવં વિચારણે તાત નાસ્તિ ભેદઃ કદાચન ।
 દેહાનાં પગ્ચભૂતાનાં જડાનામાશુનાશિનામ્ ॥ ૯૦ ॥
 નવપ્રદેશમાત્રોઽયં હસ્તપાદાદિમાનહમ્ ।
 ઇતિ નિશ્ચયવાન્ લોકે જીવ ઇત્યભિધીયતે ॥ ૯૧ ॥
 સર્વત્ર પરિપૂર્ણોઽહમયં દેહો સમેતિ ચ ।
 ઇતિ નિશ્ચયવાનન્તઃ પરમાત્મેતિ કથ્યતે ॥ ૯૨ ॥
 એવં સ્થિતે ન ભેદસ્થ્યાત્જીવાત્માપરમાત્મનોઃ ।
 તયોરભેદ એવ સ્થાત્યિત્સ્વરૂપાવિશેષતઃ ॥ ૧૩ ॥

देलसाक्षी प्राण अेव ँतल येतत्र सङ्गतम् ।
सुषुप्तौ सर्वदेहानां ञडत्वादेव नान्यथा ॥ १ॡ ॥
स्वव्यापारकृते प्राणो देहोपरतलदरुशनात् ।
देलस्थ कर्ता न प्राण ँत्येवमवधारय ॥ ॢ५ ॥
यस्थलन्त्यते भूपतलना तदुर्वन्त्यनुशुवलनः ।
तस्मात्प्राणो न कर्ता स्यादलतल लोकेषु दरुशनात् ॥ ॢॢ ॥
देलत्रयसमुद्भूतां वलसनां सम्परलत्यञ्जन् ।
परलगुड्य परं देहं परलपूर्णां परो भव ॥ ॢॣ ॥
परलपूर्णाभयं रूपं परलगुड्य शुभशुभम् ।
नलत्यनैमलतलकं कर्म सदा कुर्वन्न ललत्यते ॥ ॢॢ ॥
कृतानल वलऽभनः कायैर्लोके कर्माणि ञन्तुभिः ।
तोषामन्यतमत्वेन कथं कर्ता भवलष्यतल ॥ ॢॢ ॥
सर्वत्रावस्थलतं शान्तं स्वस्वरूपालभलधं शलवम् ।
अनुभूय वपुस्त्वञ्ज्वा ज्ञासलमात्रमयो भव ॥ १०० ॥
ँतल श्रीगङ्गाधराशास्त्रलणा वलरचलतं अद्वैतशतकं सम्पूर्णांम् ।

Encoded and proofread by Naveen Sankar

Advaita Shatakam

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

